

REGERINGSKANSLIET

Rådspromemoria

2015-11-23

Justitiedepartementet

Straffrättsenheten

Rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den
3–4 december 2015

Dagordningspunkt 4

Rubrik: SEFI-direktivet: lägesrapport

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: KOM 2102(363) slutlig
Fakta-PM Justitiedepartementet 2011/12:FPM181
Dok. 10729/13 – Rådets överenskommelse om allmän inriktning

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: Information om direktivförslaget om bekämpning genom straffrättsliga bestämmelser av bedrägerier som riktar sig mot unionens finansiella intressen lämnades under 2012 till EU-nämnden den 5 oktober inför EKOFIN-rådet den 9 oktober, den 19 oktober inför RIF-rådet den 25 och 26 oktober och den 30 november inför RIF-rådet den 6–7 december. Under 2013 lämnades information till EU-nämnden den 31 maj inför RIF-rådet den 6–7 juni. Vidare hölls samråd med EU-nämnden den 28 november 2014 inför RIF-rådet den 4–5 december 2014 och den 7 oktober 2015 inför RIF-rådet den 8–9 oktober 2015.

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: Information lämnades till Justitieutskottet vid tre tillfällen under hösten 2012. Våren 2013 hölls en överläggning med utskottet. Vidare lämnades information till utskottet vid ett tillfälle och information till Justitieutskottets EU-grupp vid ett tillfälle. Utskottet fick också information den 13 november 2014 och den 27 november 2015. En överläggning med Konstitutionsutskottet hölls den 20 april 2015.

Bakgrund

Förhandlingarna om SEFI-direktivet

Förslaget till ett direktiv om bekämpning genom straffrättsliga bestämmelser av bedrägerier som riktar sig mot unionens finansiella intressen (SEFI-direktivet) presenterades av kommissionen 2012. Förhandlingarna i rådet resulterade den 6 juni 2013 i att rådet nådde en överenskommelse om allmän inriktning. Europaparlamentet antog sin förstaläsningsståndpunkt den 16 april 2014. Trilogförhandlingar har pågått sedan hösten 2014.

Den aktuella förhandlingsfrågan: Ska momsbedrägerier omfattas?

Den fråga som för närvarande är aktuell i förhandlingarna är om momsbedrägerier ska omfattas av direktivet. Frågan har varit en av de största tvistefrågorna mellan institutionerna. Kommissionen och Europaparlamentet anser att momsbedrägerier ska omfattas av direktivet. Rådet, som har varit av motsatt uppfattning, har i sin överenskommelse om allmän inriktning uttryckligen undantagit moms från direktivets tillämpningsområde och under trilogerna förhandlat med Europaparlamentet med utgångspunkten att en överenskommelse förutsätter att moms undantas.

Om momsbedrägerier innefattas i SEFI-direktivet innebär det att behörigheten för den europeiska åklagarmyndigheten, Eppo, kommer att utvidgas i motsvarande mån.

Ändrade förutsättningar efter Tariccodomen

Sverige har i förhandlingarna motsatt sig att momsbedrägerier omfattas av direktivet. Grunden för den svenska positionen har varit uppfattningen att momsbedrägerier inte i straffrättslig mening har en sådan påverkan på unionens finansiella intressen som krävs för att SEFI-direktivets bestämmelse om bedrägeri ska vara tillämplig. Det beror på att den moms medlemsstaterna betalar in till EU beräknas på statistiska uppgifter och bara indirekt baseras på faktiska momsintäkter.

I Tariccodomen, som meddelades i september 2015, har emellertid EU-domstolen slagit fast att momsbedrägerier omfattas av motsvarande bestämmelse i den konvention som direktivet är avsett att ersätta. Den rättsliga bedömning som ligger till grund för Sveriges motstånd mot att inkludera momsbedrägerier i direktivet är därför svår att vidhålla.

Eftersom Sverige har lagstiftning mot momsbedrägerier är frågan inte problematisk ur ett genomförandeperspektiv.

En begränsning till allvarligare momsbedrägerier?

Om momsbedrägerier undantas från direktivets tillämpningsområdet skulle det – enligt vad som följer av Tariccodomen – innebära ett steg tillbaka i förhållande till gällande ordning. Enligt ordförandeskapets

bedömning kommer Europaparlamentet inte att godta direktivet om det inte omfattar momsbedrägerier. Därför sonderas nu möjligheten att kompromissvis inkludera allvarligare momsbedrägerier i direktivet. En informell diskussion om detta hölls vid RIF-rådet i oktober 2015 och därefter har förhandlingar på expertnivå inletts. Vid kommande RIF-råd förväntas ordförandeskapet redogöra för förhandlingsläget i syfte att hålla frågan levande och överlämna den till det tillträdande ordförandeskapet.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Kommissionens förslag grundade sig på artikel 325.4 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Rådet och Europaparlamentet är dock överens om att korrekt rättslig grund är artikel 83.2 i EUF-fördraget.

Direktivet ska antas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, vilket innebär att rådet beslutar med kvalificerad majoritet och att Europaparlamentet är medbeslutande.

Svensk ståndpunkt

Mot bakgrund av Tariccodomen är det svårt att vidhålla den tidigare uppfattningen att momsbedrägerier inte har en sådan påverkan på unionens finansiella intressen som krävs för att direktivets bestämmelse om bedrägeri ska vara tillämplig.

Om momsfrågan återupptas i trilogerna med Europaparlamentet bör även andra frågor föras upp på bordet igen, eftersom de eftergifter som rådet har gjort under trilogförhandlingarna har varit villkorade av att moms hålls utanför direktivets tillämpningsområde.

Om det blir aktuellt att inkludera enbart vissa momsbedrägerier är det viktigt med en entydig och lättillämpad avgränsning.

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentet, som antog en förstaläsningsståndpunkt under våren 2014, har till skillnad från rådet inte undantagit momsbedrägerier från direktivets tillämpningsområde. Även i andra avseenden är Europaparlamentet förstaläsningsståndpunkt mer långtgående än rådets överenskommelse om allmän inriktning.

Förslaget

Syftet med behandlingen vid rådsmötet är att avge en lägesrapport.

Gällande svenska regler och förslagetts effekter på dessa

Svensk rätt torde – oavsett om momsbedrägerier ska omfattas av direktivet eller inte – i stor utsträckning leva upp till de krav direktivet kan komma att ställa.

Ekonomiska konsekvenser

Det är inte möjligt att i nuläget närmare bedöma eventuella budgetära konsekvenser. Utgångspunkten är dock att eventuella sådana konsekvenser, såväl nationella som inom EU, ska finansieras inom befintlig budgetram.

Kommissionen anser att förslaget inte påverkar EU:s budget.

Övrigt

–